

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Nawacka
Protokolant:	stażysta Tomasz Miłosz

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Olsztynie

na rozprawie sprawy z powództwa G. J.

przeciwko Izbie Celnej w O.

Dyrektorowi Izby Celnej w O.

o wypłatę dopłaty do wypoczynku

I. zasądza od pozwanej Izby Celnej w O. na rzecz powódki G. J. kwotę 1.496,46 (jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt sześć 46/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt IV P upr 507 /13

UZASADNIENIE

Powódka G. J. wniosła o zasądzenie od Izby Celnej w O. kwoty 1496,46 zł tytułem dopłaty do wypoczynku za rok 2010 wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 marca 2010 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt. P 44/10 orzekł iż §10 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2000 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin w zakresie jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Konsekwencją powyższego orzeczenia jest to, iż przysługuje jej świadczenie w wyższej wysokości, którego dochodzi niniejszym pozwem.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu powołując się na treść art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej zgodnie, z którym roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Wskazała, iż roszczenie uległo przedawnieniu.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powództwo w zakresie roszczenia głównego w całości zasługuje na uwzględnienie. Podkreślić należy, iż strony nie pozostawały w sporze co do zasadności roszczenia powódki i jego wysokości. Jediną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia było ustalenie, czy zarzut przedawnienia podnoszony przez stronę pozwaną jest słuszny.

Celem rozważania powyższej kwestii należy przypomnieć, iż na dzień złożenia przez powoda wniosku o dopłatę do wypoczynku tj. na dzień 13 stycznia 2010 r. kwestie wspomnianego świadczenia regulowało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin, które przewidywało iż świadczenie to na rok 2010 będzie wynosiło kwotę 736,82 zł. Z kolei z dniem 20 marca 2010 r. weszło Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2000 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich. Obniżało ono wysokość świadczenia do kwoty 238,00 zł. Wedle §10 tego rozporządzenia do „wniosków w sprawie o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r. złożonych i nie rozpatrzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy tego rozporządzenia”. Wniosek o wypłatę świadczenia został rozpoznany po wejściu w życie nowego rozporządzenia i w konsekwencji w oparciu o cytowany §10 nowego rozporządzenia zostało wypłacone świadczenie w niższej wysokości.

Z kolei zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r. P 44/10 „§ 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 33, poz. 177 oraz z 2012 r. poz. 197) w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Jak podkreślił wyraźnie w uzasadnieniu do wyroku Trybunał Konstytucyjny elementami konstytutywnymi powstania prawa do dopłaty do wypoczynku jest:

- a) pełnienie służby w dany roku kalendarzowym (nabycie prawa do wypoczynku w dany roku kalendarzowym co następuje w dniu 1 stycznia danego roku)
- b) złożenie pisemnego wniosku o wypłatę dopłaty

W konsekwencji wysokość dopłaty do wypoczynku winna zostać rozliczona w kwocie obliczonej zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym na dzień składania wniosku - styczeń 2010 r. W tej sytuacji skoro TK uznał za niekonstytucyjny przepis § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 33, poz. 177 oraz z 2012 r. poz. 197) w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku wysokość tego świadczenia wynosi tyle ile wskazuje powód w pozwie (różnica do dopłaty wynosi 498,82 zł x ilość uprawnionych osób)

Przedstawienie wskazanej sytuacji prawnej jest niezbędne do oceny podnoszonego przez pozwaną zarzutu przedawnienia.

Nie ulega wątpliwości, iż przedawnienie roszczeń ogólnie uregulowane w art. 120 § 1 k.c. rozpoczyna bieg od dnia wymagalności. Ustawa nie definiuje tego pojęcia, a w doktrynie przyjmuje się zgodnie, że należy przez wymagalność rozumieć stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Jest to stan potencjalny, o charakterze obiektywnym, którego początek następuje od chwili, w której wierzytelność zostaje uaktywniona. Wówczas też następuje początek biegu przedawnienia i dopuszczalności potrącenia (art. 498 § 1 k.c.). Roszczenia mogą uzyskać przymiot wymagalności - w dniu oznaczonym przez ustawę lub przez czynność prawną, albo w dniu wynikającym z właściwości zobowiązania, w tym również niezwłocznie po jego powstaniu. Początek wymagalności nie da się ująć w jedną regułę obowiązującą dla wszystkich stosunków prawnych, zależy on bowiem od charakteru zobowiązań i ich właściwości. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1991 r. III CRN 500/90 OSNC 1992/7-8/137)

Oczywistym jest zatem, iż bieg terminu przedawnienia nie może rozpocząć się przed powstaniem roszczenia, gdy roszczenie jeszcze nie istnieje.

W niniejszej sprawie roszczenie o zapłatę kwoty dochodzonej pozwem powstało dopiero w następstwie ukształtowania stanu prawnego przez wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r. P 44/10. Przed jego wydaniem wierzyciel nie miał potencjalnej i obiektywnej możliwości żądania zaspokojenia przysługującej mu w niniejszej sprawie wierzytelności, gdyż w oparciu o wówczas obowiązujące przepisy (art. 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 33, poz. 177 oraz z 2012 r. poz. 197) roszczenie o zapłatę dopłaty do wypoczynku w wyższej wysokości nie istniało. W konsekwencji bieg terminu przedawnienia o wypłatę kwoty dochodzonej pozwem nastąpił dopiero po wydaniu przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a zatem w chwili wniesienia powództwa nie było ono przedawnione.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż zgodnie z art. 165 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej z dnia 27 sierpnia 2009 r. „ kierownik urzędu może nie uwzględnić terminu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.”. Nie ulega wątpliwości, iż regulacja ta stanowi odpowiednik art. 8 kp i jako norma prawna zawarta w tej ustawie podlega ocenie przez Sąd w aspekcie czy w konkretnej sprawie zaszyły „ szczególne okoliczności „ które usprawiedliwiają dochodzenie przez funkcjonariusza celnego świadczenia po terminie przedawnienia. Gdyby zatem nawet podzielić twierdzenia pozwanej (do czego nie ma podstaw), iż dochodzone roszczenia są już przedawnione to w ocenie Sądu trudno sobie wyobrazić bardziej „ wyjątkową okoliczność” niż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego eliminującego z obrotu niekonstytucyjną normę prawną, która dla uprawnionego z chwilą wydania orzeczenia kształtującego nowy stan prawny „ otwiera drogę” do dochodzenia roszczeń objętych niniejszym postępowaniem.

Odnośnie kwestii ustawowych odsetek to w ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie roszczenie powódki za cały okres wskazany w pozwie. Zgodnie bowiem z art. 481 kc w zw. z art. 455 k.c. odsetki ustawowe biegą od chwili opóźnienia się dłużnika ze spełnieniem świadczenia. Z kolei ustalenie momentu opóźnienia należy wiązać z wymagalnością świadczenia. Skoro jak zostało wcześniej wyjaśnione roszczenie główne dochodzone w niniejszym postępowaniu nie było w ogóle wymagalne przed wejściem w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r., zatem pozwana nie mogła pozostawać w opóźnieniu z jego spełnieniem przed tym okresem. W konsekwencji termin wymagalności w niniejszej sprawie biegł od chwili wezwania pozwanej do spełnienia świadczenia, co nastąpiło w dniu 7 czerwca 2013 r., co przy uwzględnieniu terminu do jego spełnienia (standardowo przyjmuje iż świadczenie winno być spełnione w terminie 7 dni) należało przyjąć iż odsetki za opóźnienie biegą od dnia 14 czerwca 2013 r.

Z uwagi na fakt, iż pracodawcą powódki (art. 3¹ § 1 kp) jest Izba Celna w O. to od niej zasądzono sporne świadczenie, oddalając powództwo w stosunku do Dyrektora Izby Celnej (posiadającego zdolność sądową jako osoba fizyczna), który nie ma legitymacji biernej do występowania w niniejszym procesie (nie jest pracodawcą powódki).

Mając na uwadze powyższe Sąd w oparciu o powołane przepisy orzekł jak w sentencji wyroku.